

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

**“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
2026-yil 6-mart**

**60110800 – KIMYO TA’LIM YO‘NALISHI BITIRUVCHI KURS
TALABALARI UCHUN “MAXSUS (MAJBURIY) FANLARDAN”
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA SINOVLARI DASTURI VA
BAHOLASH MEZONI**

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta’lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi:	60110800 – Kimyo

Ushbu dasturda 60110800 – Kimyo ta’lim yo’nalishi uchun “Anorganik kimyo, organik kimyo, Umumiy kimyo” “Umumiy pedagogika”, “Umumiy psixologiya” fanlari fanning mazmuni, fanlari bo’yicha Davlat attestatsiyasini o’tkazish tartibi, baholash mezonlari, savollari va o’quv adabiyotlari hamda elektron ta’lim resurslari ro’yxati keltirilgan.

Tuzuvchilar: G` .M.Ochilov	Qo‘qon davlat pedagogika instituti Kimyo kafedrası mudiri, k.f.d., professor
I.I.Qoqonboyev	Qo‘qon davlat pedagogika instituti Kimyo kafedrası dotsenti, kimyo fanlari nomzodi
Temirov N.O.	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Kimyo va uni o‘qitish metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi
Amanov R.A.	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Kimyo va uni o‘qitish metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi
L. Hayitov	Qo‘qon davlat universiteti Pedagogika kafedrası mudiri, dotsent, p.f.f.d (PhD)
M.Maxmudova	Qo‘qon davlat universiteti Maxsus pedagogika kafedrası mudiri, dotsent p.f.f.d.(PhD)
B.Abdullayeva	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Pedagogika” kafedrası, pedagogika fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

Alimova F.A.	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Kimyo va uni o‘qitish metodikasi” kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari doktori
M.Yu.Isaqov	Qo‘qon davlat universiteti Kimyo va ekologiya kafedrası dotsenti, kimyo fanlari nomzodi
N.Erkaboyeva	Qo‘qon davlat universiteti “Pedagogika va psixologiya” fakulteti dekani professor, p.f.d
N.S.Jo‘rayev	Qo‘qon davlat universiteti Psixologiya kafedrası dotsenti p.f.n
B.Xodjayev	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti “Umumiy pedagogika” kafedrası professori, pedagogika fanlari doktori

Qo‘qon davlat universiteti Kengashining 2026-yil 6-mart 7-sonli - qarori bilan tasdiqlangan.

Anorganik kimyo, organik kimyo fanining mazmuni

Anorganik kimyoning rivojlanish tarixi. Respublikaning tabiiy zaxiralari va ulardan mahsulotlar ishlab chiqarishni bayon etish orqali o'qitishning ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyatini ko'rsatib berish, maktab, akademik lisey va kasb-hunar kollejlari kimyo kurslariga bog'liq bo'lgan masalalarni chuqur yoritish orqali kasbga yo'naltirishni amalga oshirishdan iborat.

Anorganik kimyo fanining eksperiment o'tkazish imkoniyati juda yuqori bo'lganligi uchun uni o'rganish davrida kimyoviy idishlar, kimyoviy reaktivlar, gazli va elektr qizdirish vositalari bilan ishlay olish, zamonaviy tarozilarda tortish, turli laboratoriya operatsiyalarini o'tkaza bilish, shisha naylar va idishlar yordamida turli tajribalar o'tkazish, qurilmalarini yasay bilish, o'quv adabiyotlarini tahlil qila olish, kimyoviy formula va tenglamalar bilan hisoblashlar o'tkazish ko'nikma va malakalariga ega bo'lish talab etiladi.

Organik kimyoning rivojlanish tarixi, organik moddalarni tadqiq etish metodlari. Organik moddalarning kimyoviy tuzilishi, A.M.Butlerov nazariyasi, kimyoviy bog'lanishning elektron nazariyasi, yo'naluvchan valentliklar nazariyasi, elektronlarning siljish nazariyasi. Izomeriya, organik reaksiyalarning sinflari, organik birikmalarning sinflari. Uglevodlar-alkanlar, alkenlar, alkinlar, alkadienlar, sikloalkanlar va aromatik uglevodorodlar, alkanlarning galogenli hosilalari. Neft va uni qayta ishlash mahsulotlari. Uglevodorodlarning azotli hosilalari-alifatik qator aminlari, nitrobirikmalari, amidsari, aromatik qator aminlari, nitrobirikmalari va amidlari; diazo- va azobirikmalar. Geterofunksional birikmalari- oksikislotalar, optik izomeriya, al`degid va ketokislotalar, tautomeriya, aminokislotalar. Uglevodlar – mono, di- va polisaxaridlar. Oqsillar va aminokislotalar. Geterosiklik birikmalar, ko'p yadroli aromatik birikmalarni bilish lozim.

Organik kimyo fani bo'yicha tajribalar o'tkazish va masalalar echish malakalarini hosil qilishi hamda amalda qo'llay olishi. Organik moddalarning kimyoviy va elektron tuzilishi, organik moddalarni tadqiq etish metodlari. Turli sinf organik moddalarning izomeriya hodisalari, organik reaksiyalarning klassifikatsiyasi va mexanizmlari. O'zbekistonning organik kimyo sanoati, O'zbekistonning kimyogarlarining organik kimyoni rivojlantirishga qo'shgan hissalar. Organik reaksiyalarning o'ziga xos xususiyatlari, ularni olib borishda ishlatiladigan qurilma va asboblari, organik reaksiyalarni tajribada o'tkazish. Qayta foydalanish maqsadida sanoat mahsulotlari chiqindilarni analiz qilish yo'llari.

Anorganik kimyo, organik kimyo fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari.

1. Atom-molekulyar ta'limotning asosiy tushunchalari: atom, molekula, kimyoviy element. Oddiy va murakkab modda. Allotropiya.
2. Mis, kumush, oltin, tabiatda uchrashi, olinishi, xossalari. Ularning O'zbekistonda ishlab chiqarilishi. Eng muxim birikmalari.
3. Nisbiy atom va nisbiy molekulyar massa. Mol` va molyar massa.
4. Temir oilasi elementlari. Temir, tarqalishi, xossalari. Temir (II,III) birikmalari, olinishi, xossalari. Cho'yan va po'lat ishlab chiqarish.
5. Massa va energiyaning saklanish qonuni va ular orasidagi bog'lanish. Tarkibning doimiylik qonuni. Dal'tonidlar va bertolidlar.

6. Marganes, texnesiy, reniy, elektron tuzilishlari va xossalari. Marganes birikmalari, olinishi, xossalari, tabiiy birikmalari.
7. Kimyoviy ekvivalent. Ekvivalentlar qonuni. Elementning valentligi. Elementar va murakkab moddalarning ekvivalentlarini xisoblash.
8. Xrom, tabiiy birikmalari, olinishi, xossalari. Xrom birikmalarining olinishi, kimyoviy xossalari. Molibden va vol`fram.
9. Gey-Lyussakning oddiy xajmiy nisbatlar qonuni. Avogadro qonuni. Gazlarning molyar xajmi. Gaz moddalarning molekulyar massasini aniqlash.
10. Bor, uning tabiiy birikmalari, olinishi. Allotropik shakl o`zgarishi. Fizik va kimyoviy xossalari.
11. 480g 90%li H_2SO_4 eritmasini tayyorlash uchun 200g 60%li H_2SO_4 eritmasiga necha gramm 10%li oleum ko`shish kerak?
12. I va II guruxning asosiy guruxchasi elementlari, oddiy moddalari va birikmalarining olinishi, kimyoviy xossalari va ishlatilishi.
13. Qotishmalar. Metallar korroziyasi.
14. Ekzotermik, endotermik, qaytar va qaytmas reaksiyalar.
15. Uglerod. Tabiatda uchrashi. Allotropik shakllari. CO va CO_2 ning tuzilishi, xossalari, olinishi.
16. Komplek birikmalar, tuzilishi, asosiy sinflari. Verner koordinasion nazariyasi qoidalari.
17. Mish`yak, sur`ma, vismut va ularning birikmalari.
18. Mg va Al ning 50g qotishmasi xlorid kislota eritilganda 48,25l vodorod ajralib chiqqan. Qotishmadagi Mg va Alning massa ulushini (%) toping.
19. Kompleks birikmalarning nomenklaturasi, izomeriyasi, kimyo va biologiyadagi ahamiyati.
20. Atom tuzilishi. tomson modeli. Rezerfordning b-zarrachalarning tarqalishiga oid tajribalari. Elektronning kashf qilinishi.
21. Fosfor tabiiy birikmalari, olinishi, xossalari, allotropik shakl o`zgarishlari, birikmalari.
22. Kvant mexanikasining boshlanishi, yorug`likning ikki yoqlama xossasi. Kvantlar, fotoeffekt xodisasining Eynshteyn tomonidan izoxlanishi.
23. Azotning kislorodli birikmalari, ularning xossalari va olinishi. Nitrat kislotaning olinishi va kimyoviy xossalari.
24. Azot, tabiatda tarqalishi, xossalari, olinish usullari. Ammiakning olinishi, xossalari, qo`llanishi. Azid kislota va azidlar.
25. 0,4 n.li 3l H_2SO_4 eritmasini tayyorlash uchun 96% li ($s=1,84g/l$) H_2SO_4 dan qancha (ml) kerak bo`ladi?
26. De-Broylning materiya to`lqinlari. Geyzenbergning noaniqlik prinsipi. Shredingerning to`lqin tenglamasi xaqida tushuncha.
27. Selen va tellur, ularning birikmalari, olinishi va fizikaviy, kimyoviy xossalari.
28. Kvant sonlari, ularning fizik ma`nosi. Elektron bulut xaqida tushuncha. s,p,d,f-orbitallarning ko`rinishlari.
29. Oltinugurtning kislorodli birikmalari, SO_2 ning olinishi. Sul`fit kislota va uning tuzlari. H_2SO_4 kislota, xossalari, olinish usullari.
30. Oltinugurtning vodorodli birikmalari. vodorod sul`fid, uning olinishi, fizikaviy, kimyoviy xossalari.

31. Oltinugurtning tabiatda tarqalishi. Oltinugurt allotropiyasi. Oltinugurtning kimyoviy xossalari.
32. Vodorod peroksid. Vodorod peroksidning olinishi, fizikaviy va kimyoviy xossalari.
33. Xlor, tabiatda uchrashi, olinishi, xossalari. Xlorid kislota. Xlorning kislorodli birikmalari.
34. Kimyoviy bog'lanishning asosiy tavsifi: bog' uzunligi, energiyasi. Valent burchak. Kimyoviy bog'lanishning asosiy tiplari.
35. Ftor, tabiiy birikmalari. Ftorning olinishi, xossalari. Vodorod ftoridning olinishi, xossalari. Ftor oksidlari
36. Rux, kadmiy, simob tabiatda uchrashi, olinishi, fizik va kimyoviy xossalari. Ularning birikmalari, olinishi va xossalari.
37. 245g 10% kislota eritmasini neytrallash uchun 20g NaOH sarf bo'ldi. kislota ning ekvivalenti nechaga teng?
38. Mis, kumush, oltin, tabiatda uchrashi, olinishi, xossalari. Ularning O'zbekistonda ishlab chiqarilishi. Eng muxim birikmalari.
39. 50g 10%li sul'fat kislota eritmasini tayyorlash uchun 96%li ($s=1,84\text{g/ml}$) sul'fat kislotadan necha ml kerak bo'ladi?
40. $3\text{N}_2 + \text{N}_2 = 2\text{NH}_3$ reaksiyada vodorod va azotning dastlabki konsentrasionalari 0,30 va 0,20 mol/l ga teng. 0,24 mol/l vodorod sarf bo'lgandan so'ng qaror topgan xolatning muvozanat konstantasini xisoblang.
41. 60%li H_2SO_4 eritmasini xosil qilish uchun 100g 10%li oleumni qancha xajm (ml) 40%li ($s=1,30\text{g/ml}$) H_2SO_4 eritmasiga qo'shish kerak?
42. Zichligi 1,17g/ml bo'lgan 16%li 200ml Na_2CO_3 eritmasi konsentrasiyasini 20%ga etkazish uchun shu eritmaga necha gramm $\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ qo'shish kerak?
43. Marganes, texnesiy, reniy, elektron tuzilishlari va xossalari. Marganes birikmalari, olinishi, xossalari, tabiiy birikmalari.
44. Metallning galogenli birikmasi tarkibida 48,72% galogen, uning oksidi tarkibida 28,57% kislorod bor. Galogenni aniqlang.
45. Alyuminiy, uning tabiiy birikmalari, olinishi. Fizik va kimyoviy xossalari.
46. 480g 90%li H_2SO_4 eritmasini tayyorlash uchun 200g 60%li H_2SO_4 eritmasiga necha gramm 10%li oleum qo'shish kerak?
47. Pirit kuydirilganda uning massasi 20%ga kamaygan. Xosil bo'lgan qattiq modalar aralashmasida Fe_2O_3 ning massa ulushini xisoblang.
48. 20 ml H_2SO_4 eritmasidan foydalanib, 0,233g bariy sul'fat xosil qilish mumkin. Shuni xisobga olib 150ml H_2SO_4 eritmasini neytrallash uchun 8%li NaOH eritmasidan ($s=1,09\text{kg/l}$) necha ml kerak?
49. Tuzning to'yingan eritmasi 90°C dan 25°C gacha sovutilganda 200 g tuz kristallandi. Agar 90°C va 25°C da tuzning eruvchanligi 42,7 va 6,9 grammni tashkil etsa, boshlangich eritmada suv va tuz qancha massadan (g) olinishi kerak?

50. Lantanoidlar, ularning tabiatda uchrashi va sun`iy sintez qilinishi.
51. Aktinoidlar, ularning tabiatda uchrashi va sun`iy sintez qilinishi.
52. Kirish. Organik kimyoning predmeti va vazifalari, vujudga kelish tarixi
53. Organik birikmalarda kimyoviy bog`larning hosil bo`lishi
54. To`yingan uglevodorodlar (alkanlar, parafinlar) ning olinishi, xossalari
55. To`yingan uglevodorodlar xossalari va ishlatilishi
56. Koks va uni qayta ishlash
57. Neft, neft mahsulotlari va uni qayta ishlash
58. To`yingan uglevodorodlarning galogenli hosilalari – galogenalkanlarning olinishi va xossalari
59. Nukleofil o`rin olish reaksiyalarining klassifikatsiyasi va ularga misollar keltiring.
60. Eliminlanish (ajralish) reaksiyalari haqida umumiy tasavvur, ularning mexanizmlari
61. To`yingan uglevodorodlarning ko`p galogenli hosilalari. F₂ organik birikmalar, ularning xossalari
62. Sikloalkanlarning olinishi va xossalari.
63. To`yinmagan uglevodorodlar (alkenlar, olefinlar) ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
64. To`yinmagan uglevodorodlar (alkinlar) ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
65. Dien uglevodorodlari (alkadienlar) ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
66. Uglevodorodlarning kislorodli hosilalari. To`yingan bir atomli spirtlarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
67. Uglevodorodlarning kislorodli hosilalari, ularning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
68. To`yingan ikki atomli spirtlar, etilenglikol va uning xossalari
69. Uch va ko`p atomli spirtlar. To`yinmagan spirtlarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
70. Oddiy efirlar ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
71. Alifatik – aldegid va ketonlarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
72. To`yingan karbon kislotalar ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
73. Bir asosli to`yinmagan karbon kislotalarning olinishi
74. Bir asosli to`yinmagan karbon kislotalarning xossalari
75. Yog`lar, moylar, ularning tuzilishi, xossalari va qo`llanilishi
76. To`yingan to`yinmagan alifatik va aromatik dikarbon kislotalar
77. Geterofunksional birikmalar. Bir asosli oksikislotalar.
78. Ikki va uch asosli oksikislotalar va aromatik oksi kislotalar.
79. Alifatik aminlarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
80. Aromatik uglevodorodlar (arenlar)ning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
81. Benzol qatori uglevodorodlari, olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
82. Bir atomli fenollar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
83. Ikki va uch atomli fenollarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
84. Fenolokislotalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
85. Aromatik aldegid va ketonlarning xossalari olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
86. Aromatik bir asosli karbon kislotalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi

87. Aromatik ikki asosli karbon kislotalar
88. Aromatik aminlar-I, II, III-aminlar. olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
89. Aminofenollar va ularni hosilalari
90. Diazo- va azobirikmalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
91. Azobo‘yoqlar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
92. Sintetik azobo‘yoqlar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
93. Ko‘p xalqali aromatik uglevodorodlar.
94. Antrosen. fenantren olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
95. 3, 4 va 5 a`zoli bir geteroatomli geterotsiklik birikmalar
96. Besh a`zoli bir geteroatomli geterotsiklik birikmalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
97. Besh a`zoli ikki geteroatomli uch va undan ortiq geteroatomli geterotsiklik birikmalar
98. 6 a`zoli bir geteroatomli geterotsiklik birikmalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
99. 6, 7, 8 a`zoli geterotsiklik birikmalar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
100. Uglevodlar va monosaxaridlar olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi
101. Di- va polisaxaridlarning olinishi, fizik-kimyoviy xossalari va ishlatilishi

ANORGANIK KIMYO, organik kimyo
fanidan o‘quv adabiyotlar va elektron ta’lim resurslari ro‘yxati
Asosiy darslik va o‘quv qo‘llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Adabiyot turi	Nashr yili	Adabiyot ning ARM dagi shifri	Adabiyo tning ARM dagi inventar raqami	ARM dagi soni
1	H.A.Parpiyev, X.R.Raximov, A.G.Muftaxov.	Anorganik kimyo nazariy asoslari.	Darslik	Toshkent: “O‘zbekiston”, 2000 y.	24. 1Ya73 P 21	U-5679	15 ta
2	Q.Axmerov, A.Jalilov, R.Sayfutdinov	Umumiy va anorganik kimyo	Darslik	Toshkent: “O‘zbekiston”. 2003 y.	24. 1Ya73 A 98	U-5930	80 ta
3	Yu.T.Toshpo‘latov, Sh.S.Is‘hoqov	Anorganik kimyo	Darslik	Toshkent: “O‘qituvchi”. 1992 y.	24. 1Ya73 T 71	U-4780	20 ta
4	E.Qodirov, A.Muftaxov, Sh.Norov	Anorganik kimyodan amaliy mashg‘ulotlar	Darslik	Toshkent: “O‘zbekiston”, 1996 y.	24. 1Ya73 Q 53	U-5430	10 ta
5	Abdusamatov A. (kirill)	Organik kimyo	darslik	T.: 2005	24.2YA73	U-6322	15ta
6	Umarov.B (lotin)	Organik kimyo	O‘quv qo‘llanma	T.: iqtisod moliya-2007.	24.2 U 44	U-6644	30ta

7	Sobirov Z. (kirill)	Organik kimyo	darslik	Toshkent. - 1999	24.2 S 70	U-5531	50ta
---	------------------------	------------------	---------	---------------------	--------------	--------	------

Qo‘shimcha adabiyotlar.

1. Yu.T.Toshpo‘latov, N.G.Raxmatullaev, A.Yu.Iskandarov. Noorganik kimyodan masalalar yechish. Toshkent. -2003.
2. N.A.Parpiyev, A.G.Muftaxov, X.R.Raximov. Anorganik kimyo. Toshkent: “O‘zbekiston”-2003.
3. SH.Daminova, X.To‘raev, S.Aliyorova. Anorganik kimyodan laboratoriya mashg‘ulotlari. T., 2006.
4. Ahmedov K.N., Yo‘ldoshev X.Y. Organik kimyo usullari . Toshkent. – Universitet. – 2003. – 252 bet.
5. Shoymardonov R.A. Organik kimyo. Savol, masala va mashqlar.Toshkent. - O‘qituvshi. - 2008.
6. Aloviddinov A., To‘ychiev K. Organik kimyodan amaliy mashg‘ulotlar. Toshkent. - O‘zbekiston. – 1998.
7. Mamadaliyeva A. Organik kimyodan laboratoriya mashg‘ulotlari. Toshkent-2013.
8. G.Smith. “Organic chemistry”, University of Hawaii at Manoca, 2011, p 1-1250

Izoh: Qo‘shimcha adabiyotlar boshqa ilmiy kutubxonalarda mavjud.

Elektron ta‘lim resurslari:

1. www. kspi.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz

UMUMIY KIMYO fanining mazmuni

“Umumiy kimyo” fanining maqsadi - umumta’lim maktablarida kimyo fanidan dars beradigan bo‘lajak o‘qituvchilarga kimyodan chuqur bilim berish, kimyo laboratoriyasida ishlash va asboblarni kuzatish, olingan kuzatuv natijalarini tekshirish va tahlil qilish, ularning tizimlarida yuzaga keladigan barcha jarayonlar va hodisalarning mohiyatini ilmiy talqin qilishni o‘rgatishdan iborat.

“Umumiy kimyo” fanining vazifalari - talabalarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirishni, tabiatdagi va tirik organizmlardagi moddalarning tarkibi va tuzilishi, ularning xususiyatlari, biologik xususiyatlari to‘g‘risida ilmiy g‘oyalarni shakllantirishni, tabiatdagi organik moddalarning ahamiyatini tushuntirishni va ularni bilim va tushunchalar bilan boyitishni o‘z ichiga oladi. tabiatdagi kimyoviy hodisalar haqida, talabalarda kimyo asoslarini shakllantirish va nazariy va amaliy ahamiyatga ega bo‘lgan ko‘nikma va ko‘nikmalarni shakllantirish.

Umumiy kimyo fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Kimyo va uning rivojlanish tarixi hamda boshqa fanlar bilan bog‘liqligi.
2. Kimyoning rivojlanishiga olimlar hissasi.
3. O‘zbekistonda kimyo fanining rivojlanishi.
4. Kimyoning asosiy tushunchalariga oid hisoblashlar.

5. Kimyoning asosiy qonunlari.
6. Kimyoning asosiy qonunlariga oid hisoblashlar.
7. Kimyoviy reaksiyalar va uning sinflarga bo‘linishi.
8. Oddiy va murakkab moddalar hamda ahamiyati.
9. Kimyoviy birikmalarning muhim sinflari haqida umumiy ma’lumot.
10. Oksidlar, nomlanishi. Oksidlarning guruhlari: asosli, kislotali, amfoter, befarq oksidlar.
11. Oksidlarning olinishi va kimyoviy xossalari.
12. Kislotalar. Kislorodli va kislorodsiz kislotalar. Kislotalarning negizlilik.
13. Kislotalarning nomlanishi, olinishi, kimyoviy xossalari.
14. Asoslar, nomlanishi. Ishqorlar. Amfoter gidroksidlar.
15. Asoslarning olinishi va xossalari.
16. Tuzlar. Tuzlarning guruhlari: o‘rta, nordon, asosli, qo‘sh, aralash va kompleks tuzlar.
17. Tuzlarning nomlanishi, olinish usullari, xossalari.
18. Kvant mexanikasining boshlanishi. Kvant sonlarining to‘lqin funksiyasini aniqlovchi parametrlar ekanligi.
19. Atomlarni xarakterlovchi rentgen spektrlari.
20. Atomlarning davriy va davriy bo‘lmagan xossalari.
21. Yadro reaksiyalari va ularga oid mashqlar.
22. Davriy qonun va davriy sistema, hamda uning ahamiyati.
23. O‘ta og‘ir elementlarning sintez qilinish imkoniyatlari.
24. Kimyoviy bog‘lanish haqidagi tasavvurlar rivojlanishi.
25. Kovalent bog‘lanishning xossalari.
26. Atom orbitallar metodi. Gibrirlanish va uning turlari.
27. Molekulyar orbitallar metodi va u asosida turli xil molekulalarning tuzilishi.
28. Kimyoviy reaksiyalarning issiqlik effekti. GESs qonuni.
29. Kimyoviy reaksiya tezligi. Kimyoviy reaksiya tezligiga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar.
30. Kimyoviy muvozanat va uning siljishi.
31. Termodinamika qonunlari. Entalpiya va entropiya.
32. Organik birikmalarning klassifikatsiyasi va nazariy qonuniyatlar.
33. Uglevodorodlar va ularning xossalari.
34. Kislorodli organik birikmalar va ularning xossalari.
35. Eritmalar va ularga oid hisoblashlar.
36. Elektrolitik dissotsilanish nazariyasining asosiy qoidalari.
37. Tuzlar gidrolizi va uning mexanizmi. Tuzlar gidrolizining turlari.
38. Oksidlanish-qaytarilish reaksiyalari va ular asosida hisoblashlar.
39. Elektroliz qonunlari va ularga asoslangan hisoblashlar.
40. Koordinatsion birikmalar. A. Verner koordinatsion nazariyasining asosiy qoidalar.

UMUMIY KIMYO

fanidan o‘quv adabiyotlar va elektron ta’lim resurslari ro‘yxati

Asosiy darslik va o‘quv qo‘llanmalar

Asosiy adabiyotlar

1. Bozorov N.I., Kimyo. Toshkent: Adabiyot uchqunlari. 2017.

2. Parpiyev N.A., Raximov X.R., Muftaxov A.G. Anorganik kimyo nazariy asoslari. Toshkent: O‘zbekiston. 2000.
3. Q.Axmerov, A.Jalilov, R.Sayfutdinov. Umumiy va anorganik kimyo. Toshkent: O‘zbekiston. 2003.
4. Toshpo‘latov Yu.T., Is‘hokov Sh.S. Anorganik kimyo. Toshkent: O‘qituvchi. 1992.
5. Yoriyev O.M. va b. Umumiy va noorganik kimyodan masala va mashqlar to‘plami. Toshkent: 2008.
6. Qodirov E., Muftaxov A., Norov Sh. Anorganik kimyodan amaliy mashg‘ulotlar. Toshkent: O‘zbekiston.1996.
7. Sobirov Z. Organik kimyo.Toshkent: Aloqachi. 2005.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Raymond Chang. General Chemistry: The Essential Concepts 5th Edition, McGraw-Hill Education; England 2013.
2. V.Y.Gankin & Y.V.Gankin. General Chemistry. Institute of Theoretical chemistry, Boston, USA, 2012.
3. Yu.T.Toshpo‘latov, N.G.Raxmatullayev, A.Yu.Iskandarov. Noorganik kimyodan masalalar yechish. Toshkent-2003.
4. Parpiyev N.A., Muftaxov A.G., Raximov X.R. Anorganik kimyo. Toshkent: O‘zbekiston. -2003.
5. Umarov B. Organik kimyo / Toshkent. - Iqtisod – moliya. – 2007. – 398

Elektron ta‘lim resurslari

1. www. kspi.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz

UMUMIY PEDAGOGIKA fanining mazmuni

Fanni bo‘lajak o‘qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanning nazariy-tarixiy asoslari va o‘qituvchi mahoratiga doir bilimlar bilan qurollantirish, O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonunida belgilangan talablar asosida ta‘lim-tarbiya jarayonini oqilona tashkil etish, pedagogik merosdan samarali foydalanish, real ta‘lim amaliyotida yuksak pedagogik madaniyat va texnikani nomoyon eta olishga o‘rgatish.

Fanning vazifasi:

- talabalarni milliy va innovatsion pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga o‘rgatish;
- o‘quv-tarbiya jarayonini samarali boshqarish, o‘quv-me‘yoriy hujjatlar bilan ishlash hamda ta‘lim olganlikni tashxis etish qonuniyat va tamoyillari bilan tanishtirish;
- o‘quvchilar bilan olib boriladigan korreksion ish yo‘nalishlari hamda rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni o‘qitish va rivojlantirish mazmunini o‘zlashtirish;
- milliy va jahon pedagogik fikrlari taraqqiyoti bilan tanishtirish hamda pedagogik merosdan samarali foydalanish ko‘nikma va malakalarini shakllantirish;
- global doirada ta‘lim tizimi rivojlanishining holati, asosiy yo‘nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etish, milliy va xududiy o‘ziga xosliklardagi umumiy ko‘rinishlarni ochib berish, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakl va metodlarini aniqlashtirish;

-talabalarni o'qituvchi faoliyatida kasbiy mahoratni tutgan o'rni, mazmun-mohiyatiga doir nazariy bilimlar hamda pedagogik faoliyatning turli ko'rinishlarida o'qituvchining muomala madaniyati, o'quvchilar bilan aloqa o'rnatish va muloqotga kirisha olish metodikasini to'liq o'zlashtirishga erishish.

Umumiy pedagogika fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Umumiy pedagogika fanining mohiyati, vazifalari va maqsadi.
2. Ta'lim jarayonining tuzilishi.
3. Bolalar jamoasini tashkil etish.
4. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari.
5. Ta'lim jarayonining tamoyillari.
6. Tarbiya jarayonining umumiy metodlari.
7. Ta'lim jarayonining metodlari.
8. Ta'lim jarayonining maqsadi.
9. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari.
10. Shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar.
11. Ta'limni tashxis qilish.
12. Estetik tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
13. Tarbiya jarayonida maktab oila va maxalla hamkorligi.
14. Iqtisodiy tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
15. Tarbiya jarayoni xususiyatlari.
16. O'quvchilar jamoasini shakllantirish.
17. Bolalarni oilada tarbiyalash.
18. O'z – o'zini tarbiyalash.
19. Dars va uni tashkillashga qo'yilgan talablar.
20. Tarbiya jarayonining vositalari.
21. Korreksion pedagogik
22. O'quv dasturi va rejasi.
23. Sharq mutaffakirlari asarlarida komil inson g'oyasining ifodalanishi.
24. Istisodiy tarbiyaning mazmuni.
25. Darsliklar va ularga qo'yilgan talablar.
26. Aqliy tarbiyaning mazmuni, vazifalari.
27. Ta'lim menejment.
28. Ta'limning og'zaki metodlari.
29. Sinf rahbari va uning faoliyati mazmuni.
30. Tarbiya jarayonining mazmuni.
31. Shaxsni rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.
32. Didaktika-pedagogik ta'lim nazariyasi.
33. Pedagogika fanlari tizimi.
34. Ta'limni tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllari.
35. Pedagogikada shaxs masalasi.
36. Hozirgi zamon darsi va unga qo'yilgan talablar.
37. Pedagogika fanining predmeti.
38. Davlat ta'lim standarti (DTS).
39. Bolalarni yosh davrlariga bo'lish muammosi
40. Pedagogika tarixi qanday fan?

41. Pedagogika tarixi fanining asosiy o'rganish manbalari.
42. Ta'lim – tarbiyaga birinchi bo'lib ilmiy ta'rif bergan olim?
43. Pedagogika tarixi fani predmeti.
44. Pedagogika fani rivojlanishiga xissa qo'shgan sharq allomalari.
45. “Fozil odamlar shahri” va “Ruhiiy madaniyat haqida risola” asarlari muallifi kim?
46. Abu Ali ibn Sinoning ta'limiy axloqiy qarashlari.
47. Yusuf Xos Hojibning ta'limiy axloqiy qarashlari.
48. “Qobusnoma” asarida komil inson tarbiyasi.
49. Ahmad Yugnakiy til odobi haqida.
50. Turkiy tilda yaratilgan 1-didaktik asar.
51. Jadidchilik harakati.
52. Amir Temur tuzuklari.
53. Mirzo Ulug'bek mudarisslik faoliyati.
54. “Ma'mun akademiyasi” tashkil etilishi.
55. Farobiy ta'lim-tarbiya haqida.
56. Qadimgi Afina va Spartadagi ta'lim tizimi.
57. A. Jomiyning pedagogik qarashlari
58. Mustaqil O'zbekiston ta'lim tizimi
59. Jahon rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimi
60. Pedagogik faoliyat va uning asosiy xususiyatlari.
61. Ta'lim oluvchilarning majburiyatlari “Ta'lim to'grisida”gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
62. “Ta'lim to'grisida”gi qonunning maqsadini aniqlang?
63. Ta'lim sohasidagi asosiy prinsiplar “Ta'lim to'grisida”gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
64. Ta'lim olish huquqi “Ta'lim to'grisida”gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
65. “Inklyuziv” so'zi qanday ma'noni anglatadi?
66. Rejalashtirish -
67. Estetik tarbiya bu?
68. Quyidagi metodlardan qaysilari ongni shakllantirish metodlariga kiradi: 1) hikoya; 2) pedagoigk talab; 3) etik suhbat; 4) mashq; 5) tushuntirish
69. Mashq, o'rgatish, tarbiyaviy vaziyat tarbiyaning qaysi metodlariga kiradi?
70. Quyidagilardan qaysi biri yuqori darajada uyushgan jamoa hisoblanadi
71. Demonstratsiya – bu:
72. Aniq maqsad hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyo-qarashini tarkib toptirish jarayoni bu.....
73. Estetika so'zining ma'nosi nima
74. Estetik tarbiyaning asosiy vositalarini aniqlang.
75. Shaxsning tabiat, jamiyat va sana'dagi maqsad tarzida idrok etadigan, takomillashgan go'zallik borasidagi bahosining aks etishi nima deb ataladi
76. - ishlab chiqarishdan ajralmagan holda doktorlik dissertatsiyasini tayyorlash va himoya qilish maqsadida mutaxassislikni chuqur o'rganish va ular tomonidan ilmiy izlanishlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) yoki fan doktori (DSc) ilmiy darajalari izlanuvchilari uchun OTM va ITMlarda tashkil etiladigan oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar bo'yicha oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim shakli

77. Estetik axborotlar oqimi, estetik va axloqiy normalar yig'indisi orqali shakllanadigan va shaxsning buyum, hodisalarga estetik baho berishida yaqqol namoyon bo'ladigan hodisa nima deb ataladi
78. O'qitish metodlarining tasnifini ishlab chiqqan olim kim?
79. Pedagogikaning qaysi sohasi shaxsi va faoliyatida nuqsoni bor bolalarni o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ullanadi?
80. Idrok etish, o'rganish, mashq qilish va muayyan tajriba asosida xulq-atvor hamda faoliyat ko'nikma, malakalarining mustahkamlanib, mavjud bilimlarning takomillashib, boyib borish jarayoni
81. Ongli xatti-harakatning avtomatlashtirilgan tarkibiy qismi;
82. Pedagogikaning fanining obekti – bu...
83. Neyropedagogika bu -
84. Pedagogik antropologiya -
85. Qaysi so'z metod tushunchasining mohiyatini ochib beradi
86. Metod va usul tushunchalari bir narsami
87. (illyustratsiya) metodi ko'rsatilgan qatorni belgilang.
88. Ta'limning ko'rgazmali metodlarini ko'rsating.
89. .... yangi bilimlarni o'zlashtirish uchun o'qituvchi va o'quvchilar tomonidan foydalaniladigan obyekt.
90. Ta'lim mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlarni belgilang.
91. .... ma'lum bir fanning mazmunini dastur asosida didaktik talablarga rioya qilgan xolda bayon etuvchi o'quv kitobidir
92. "Dunyodan – bolaga, boladan – dunyoga" kitobining muallifi kim?
93. Hamma narsa uzluksiz ketmaketlikda olib borilishi kerak, bugungi aytganlaringiz kechagisini mustahkamlashi va ertangi aytganingizga yo'l ochib berishi kerak deb ta'kidlagan olim?
94. Bilimni ma'lum bir tizimda va uzluksiz ravishda berib boorish-bu?
95. Shaxsning muayyan faoliyatni tashkil eta olish qobiliyati-bu....?
96. "Moddiy va ma'naviy hayotni uyg'un rivojlantirishimiz kerak. Maktab bu borada asosiy bo'g'in bo'lishi lozim. Maktab ta'limini rivojlantirish biz uchun buyuk umummilliy maqsadga, umumxalq harakatiga aylanishi zarur" bu fikrlar kimga tegishli.
97. 2019- yil 23-avgustdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyev boshchiligida bo'lib o'tgan videoselektorda maktablarda qaysi fan o'qitilishi ma'lum qilindi.
98. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmon nima to'g'risida edi.
99. Ijtimoiy tarbiyaning umumiy qonuniyatlari, muayyan jamiyatda yagona ijtimoiy maqsadga muvofiq yosh avlodni tarbiyalash hamda unga ta'lim berishning mohiyati va muammolarini o'rganadigan fan qaysi?
100. Ta'lim mazmuni deganda.....
101. Shaxsga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
102. Muayyan, aniq maqsad hamda ijtimoiy- tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyoqarashini tarkib toptirish jarayoni-bu....?

103. O'quvchilarni nazariy bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish, ularning bilish qobiliyatlarini o'stirish va dunyoqarashlarini shakllantirishga yo'naltirilgan jarayon- bu...?
104. Shaxsning ongida tushunchalar, sxemalar, ma'lum obrazlar ko'rinishida aks etuvchi borliq haqidagi tizimlashtirilgan ilmiy ma'lumotlar majmui-bu...?
105. Ko'nikma -...?
106. Malaka-...?
107. Ta'lim- tarbiya natijasida o'zlashtirilgan va tizimlashtirilgan bilim, hosil qilingan ko'nikma va malakalar hamda tarkib topgan dunyoqarash majmui-bu...?
108. Rivojlanish – bu..?
109. Maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalash va ularga ta'lim tarbiya berish masalalarini o'rganuvchi fan qaysi?
110. Ko'rish qobilyati buzilgan bolalarni rivojlantirish, o'qitish va tarbiyalash masalalarini o'rganuvchi soha bu..?
111. Ijtimoiy munosabatlar jarayonida pedagogik g'oyalarning tutgan o'rni, shaxsni kasbiy va ijtimoiy faoliyatga yo'naltirish muommolarini o'rganuvchi fan?
112. ....- ta'lim muassasalarining o'quv-tarbiya ishlari jarayonini o'rganish asosida tadqiq etilayotgan muommo holat aniqlanadi, tajriba- avvali va yakunida qolga kiritilgan ko'rsatkichlar o'rtasidagi farq to'g'risidagi ma'lumotga ega bo'linadi.
113. Anketa so'zining lug'aviy ma'nosi?
114. Fan olimpiadalari, turli mavzulardagi tanlovlar, maktab ko'rgazmalari, festivallar, musobaqalar qaysi metodning shakllari hisoblanadi.
115. Eksperiment so'zining lug'aviy ma'nosi to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping?
116. Bixeviorizm ta'limotining asoschisi kim?
117. Inson ko'rib turgan, uning mavjudligini, shakllanishini ta'minlaydigan moddiy va ma'naviy shart-sharoitlarning majmuasi-...?
118. Yosh xususiyatlari deb ...?
119. Bolaning jismoniy va psixik kamoloti qaysi davrlarni o'z ichiga oladi?
120. Qaysi yosh davrida o'yin faoliyatini o'rnini o'qish egallaydi?
121. Katta maktab yoshidagi o'quvchilarning yosh ko'rsatkichlari to'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang?
122. Pedagogik jarayonda ishtirok etadigan tizim tarkibiy qismlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
123. Pedagogik jarayon qonuniyatlari-...?
124. Ta'lim nazariyasi – bu?
125. Didakrikaning asosiy vazifasi nima?
126. Didaktikaning asosiy kategoriyalari qaysilar?
127. Ta'lim vositalari-bu...?
128. ....-bilim, ko'nikma va malakalarni egallab olishning murakkab jarayoni bo'lib, o'quvchilar intellektual, irodaviy va jismoniy kuch-g'ayratini talab etadi hamda ularning rivojlanishini rag'batlantiradi.
129. Ta'limning mazmunli tamoyillari qaysi qatorda to'g'ri keltirilgan?
130. Jamiyatning shaxsni ma'naviy rivojlanishi darajasiga qo'yilgan talablar, jamiyatning ijtimoiy tajriba va madaniyatini aks ettirgan ijtimoiy buyurtmasi modeli.. bu?
131. Sinflar bo'yicha o'rganilishi lozim bo'lgan o'quv fanlari va shu fanlar uchun ajratilgan o'quv soatlari nimada ko'rsatiladi?

- 132.O'quv fan dasturi ..... asoslanadi?
- 133.Ta'limning binar metodlari muallifi kim?
- 134.Ta'limning bilimlarni o'g'zaki bayon qilish metodlari qaysilar?
- 135.Ta'lim vositalari faoliyat obyektlari bo'yicha necha turga bo'linadi?
- 136.Bundan 350 yil avval vujufga kelgan ta'limni tashkil etish shakli bu?
- 137.Har bir darsning maqsadini aniq belgilash darsga qo'yiladigan talablarning qaysi biriga kiradi?
- 138.Talabalarning bilim,ko'nikma, malaka va axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lidagi o'zaro harakatini tashkil etishga asoslanuvchi ta'lim shakli qaysi?
- 139.Tashxis-bu
- 140.O'quvchilar tomonidan mazkur fanning muayyan bob yoki bo'limlarining o'zlashtirilganini tekshirish –bu .....?
- 141.....-aniq maqsad asosida, muayyan holat darajasini sifat va miqdoriy ko'rsatkichlarda belgilashga imkon beruvchi sinov vositasi.
142. Jamoa so'zining lug'aviy ma'nosi nima?
- 143.Jamoaning shakllanish bosqichi nechchi bosqichda kechadi.
- 144.Tarbiyalanuvchilarning xatti-harakati va faoliyatiga salbiy ta'sir kjo'rsatish bilan bog'liq usul bu-...?
- 145.Ta'lim oluvchining intellekti, bilish imkoniyatlarini, iqtidor va qobiliyatlarini rivojlantirishga yonaltirilgan tarbiya –bu...?
- 146.“Tabiatni muhofaza qilish to'g'risi”dagi qonun qachon qabul qilingan?
- 147.Atoqli pedagog V.A.Suxomlinskiy qaysi asarida “Men bolalar Alifbe” ni ochib, birinchi so'zini hijjalab o'qishlariga qadar avval dunyodagi eng ajoyib kitob – tabiat kitobini mutolaa etishlarini istardim” deb ta'kidlagan
- 148.Korreksiya so'zining ma'nosi nima?
- 149.Defektologiya fani qachondan boshlab mustaqil fan sifatida o'rganilib kelinmoqda?
- 150.Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan shug'ullanadigan pedagogika sohasi qaysi?
- 151.Og'ir nutq nuqsonlarini o'rganish oldini olish, bartaraf etish yo'llari, usullarini o'rganadigan fan.
- 152.Ko'rish qobiliyati zaif bolalar sezgi organlariga tayangan holda barmoqlari bilan qaysi shriftdan foydalanishadi?
- 153.Tarbiya bu...
- 154.Qaysi olim fikricha, pedagogik nazariya pedagogik borliqni ayrim tomonlarini izohlovchi, tushuntiruvchi,tashxislovchi vazifalarni bajaradi.
- 155.Pedagogikani fan sifatida maqsadi qanday ?
- 156.Pedagogikaning umumnazariy funksiyalari necha xil darajada amalga oshiriladi va ular qaysilar ?
- 157.Pedagogik tadqiqot metodlari necha turga bo'linadi va ular qaysilar ?
- 158.Kimning fikricha, shaxs ijtimoiy-tarixiy va insonni ontogenetik rivojlanish mahsuli hisoblanadi.
- 159.Shaxsni shakllanishiga ta'sir etuvchi omillarga qaysilar kiradi ?
- 160.Quyidagi qaysi olim «rivojlanish irsiyat, muhit, tarbiyaning o'zaro uyg'unligi ta'sirida aniqlanadi» deb ta'kidlaydi.
- 161.Ta'lim jarayonini tashkil etishning eng tarixiy qadimiy shakli bu.....

162. Bilimlarni og'zaki bayon qila turib rasmlar, chizmalar, jadvalga o'quvchi diqqatini tortish qaysi metod uchun xos?
163. Didaktikaning asosiy kategoriyalari bu...
164. Ta'lim mazmunini shakllanishini asosiy nazariyalari nechinchi asrda paydo bo'lgan?
165. Standart qaysi so'zdan olingan va uning ma'nosi ?
166. DTS nima ?
167. Qaysi pedagog olimlar inson rivojlanishida irsiyatni rolini inkor etib, yangi tug'ilgan bolani —«toza doska»ga qiyoslaydilar?
168. Sinf-dars tizimining belgilariga nimalar kiradi?
169. "Ta'lim deganda biz o'qituvchilarni o'quvchilar bilan bilimlarini mustahkamlash va o'zgartirishga asoslangan tizimli va rejali ishlarini tushunamiz" quyidagi fikrlar kimga tegishli?
170. ...-pedagogik borliqdagi pedagogik tizim ichida kechadigan ta'lim, tarbiya, rivojlanish jarayonlarini maqsadini, mazmunini, metod va vositalarini hamda shaklini o'rganuvchi fandır.
171. Konsepsiya nima?
172. Didaktika so'zi qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anglatadi?
173. Ta'lim nazariyasining obyekti bu...
174. Natural obyektlarga nimalar kiradi?
175. Ya. A. Komenskiy «Didaktikaning oltin qoidasida» ... prinsipiga amal qilish yo'llarini shakllantirdi.
176. ... metodini qo'llashda jismoniy jazoni qo'llash, o'quvchilarni urish, kaltaklash, qo'rqitish, g'azablantirish, jismonan va ruhan azoblash, tahqirlash, sha'nini yerga urish kabilar taqiqlanadi.
177. Jamoa hayotining birinchi bosqichi uchun xarakterli hodisa nima?
178. Didaktika ta'lim nazariyasi atamasi sifatida dastlab nechanchi asrda paydo bo'ldi?
179. Ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasini tashkil etishda mehnatning qanday turlaridan foydalaniladi?
180. ... o'quvchilar ongi, hayoti, turmush tarziga muayyan jamiyat tomonidan tan olingan va rioya qilinishi zarur bo'lgan tartib, odob, o'zaro munosabat, muloqot va xulq-atvor qoidalari, mezonlarni singdirish jarayoni.
181. Pedagogik jarayon komponentlarini nimalar tashkil qiladi?
182. ...— o'quvchilarni rivojlanishini ta'minlovchi ta'lim turi hisoblanib, bunda asosiy e'tibor nazariy bilimlarga qaratilgan holda, ta'lim tez va yuqori darajada qurilib, o'quvchilarni o'qitishda materialni ongli anglashni, maqsadga yo'nalganlikni, samaradorlikni, tizimlilikni ta'minlaydi.
183. ...ta'lim muassasasi jamoasining yuqori boshqaruv organi hisoblanadi.
184. Rivojlanshida turli nuqson (kamchilik)lar bo'lgan o'quvchilarni korreksion o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ulanadigan soha
185. Bilimlarni tekshirish va baholash qanday vazifalarni bajaradi?
186. ...— bu qonunga asoslangan tarbiyaga bo'lgan asosiy talab, pedagog harakatlarini aniqlovchi bosh g'oya hisoblanadi.
187. Sinf-dars tizimi bizning maktablarimizga qachon kirib keldi?
188. Sinf-dars tizimining kamchiliklari berilgan qatorni belgilang?

189. Ta'limni tashkil etish shakllari berilgan qatorni toping?

190. Dars, ma'ruza, seminar, konferensiya, amaliy laboratoriya mashg'uloti, fakultativ mashg'ulotlar, ekskursiya, ishlab chiqarish amaliyoti, mustaqil uy ishi, maslahatlar, to'garak mashg'ulotlari, kurs loyihalari, malakaviy loyihalar-bu..

191....-bu o'qituvchilar va o'quvchilar hamkorligida bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish, ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, o'quvchilarni aqliy imkoniyatlarini rivojlantirish maqsadida maxsus tashkil etilgan jarayondir.

192. Pragmatizm nazariyasi asoschisi kim?

193... ..mutaxassisning maxsus tayyorlangan faoliyati bo'lib, tarbiyachining kasbiy ongi va ijtimoiy buyurtmadan kelib chiqadigan maqsad va vazifalardan aniqlanadi.

194. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida» gi qarori qachon qabul qilingan?

195. Qaysi me'yoriy hujjat o'quv predmetlar bo'yicha beriladigan ta'lim mazmunini o'quvchiga yetkazish uchun ajratilgan o'quv soatlarining minimum hajmidagi miqdorini belgilaydi?

196. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida tarbiyaga ta'rif berilgan?

197. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'limga ta'rif berilgan?

198. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim kampusiga ta'rif berilgan?

199. Ta'lim to'g'risidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim tizimiga ta'rif berilgan?

200. Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablari Ta'lim to'g'risidagi qonunning nechinchi moddasida keltirilgan?

“Umumiy pedagogika” fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar paqami	Turi	ARMdagi soni
1	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika tarixi)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2022	24. 1AA73 P 21	U-5379	100ta
2	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika nazariya)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1SA73 A 98	U-5430	50 ta
3	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Sodiqov H.M, Primov Sh.Q, Zarmasov Sh.R	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika mahorat)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1BA73 A 98	U-5430	50 ta
4	Azixodjaeva N.N.. – T.:	Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.	Darslik	“Fan va texnologiyalar” nashriyoti,	24. 1YA76 T91	U-4780	100 ta

				2006.			
5	Hoshimov K., Nishonova S., Inomova M. Hasanov R.	Pedagogika tarixi.	Darslik	O'qituvchi, 1996.	24.1YA76 T88	U- 5880	100 ta
6	Yo'ldashev O'tkir Jumaqo'ziyevich, Abdurashidov Adham Abdulhamidovich	"Umumiy pedagogika"	Darslik	Farg'ona nashriyoti, 2021-yil	24.1YA73 P 26	U- 5779	100ta
7	O'. J.Yo'ldoshev A.Abdurashidov,	Umumiy pedagogika	Darslik	Fan vatexnologi ya» nashriyoti 2017	24.1YA73 P 21	U- 5679	100ta
8	M.X.Toxtaxodjayeva	Pedagogik mahorat	Darslik	Toshkent: 2014 y.	24.1YA73 A 98	U- 5930	10 ta
9	M.Xushnazarova	Umumiy pedagogika(P edagogika tarixi)	O'quv qo'llanm a	Qo'qon: "Farg'ona". 2021 y.	24.1YA73 T 71	U- 4780	100 ta
10	B.Xodjayev	Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti	Darslik	Toshkent: "Sano- standart", 2017 y.	24.1YA73 Q 53	U- 5430	10 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ma'naviyat yulduzlari (Markaziy Osiyolik mashhur siymolar, allomalar, adiblar). - T.: A.Qodiriy nomidagi Xalq merosi nashriyoti, 1999.
2. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy masbg'ulotlar. - T.: Fan, 2001.
3. Piskunov A.I., Istoriya pedagogiki i obrazovaniya. M.: TS «Sfera», 2001.
4. Bolalarni tarbiyalash va soglomashtirish ishlarida pedagogik texnologiya.- Toshkent. 2002.
5. Pedagogikadan amaliy mashqlar va masalalar /O'quv qo'lanma. O'. Asqarova.- Toshkent, Istiqlol, 2005.
6. Xasanboev J, To'raqulov X., Xaydarov M., Isanboeva O. Pedagogika fanidan izohli lug'at. - T.: Fan vatexnologiya. 2008.
7. Djuraev R.X. va boshq. Pedagogik atamalar lug'ati. -Toshkent, Fan, 2008.
8. Boshqalardan farqli bola: parvarishlash va rivojlantirish. Shubina A.B.Toshkent. 2009.
9. Niyozov G., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. -T.: NOSHIR, 2011.
10. Kaldibekova A.S. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyotidan laboratoriya mashg'ulotlari. - T.: —Fan va texnologiya" nashriyoti, 2013.
11. Pedagogik entsiklopediya I va II jild. — O'zbekiston milliy entsiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti. -Toshkent, 2012.
12. Nogiron bolalarni tarbiyalashda oila va maxsus muassasa hamkorligini ta'minlashning ilmiy-pedagogik asoslari. L.Sh.Nurmuhamedova.- Toshkent.2014.

13. Maxsus pedagogika. Toshkent.: —Fan va texnologiyalar|| 2014.
14. Xalq pedagogikasi. O'quv qo'llanma. M.Mutalipova. -Toshkent, 2015.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.edu.uz
4. www.ziyo.edu.uz.
5. www.gov.uz
6. www.zivonet.uz
7. www.istedod.uz

Umumiy psixologiya faning mazmuni

Umumiy psixologiya: umumiy psixologiyaning obyekti, vazifalari. Psixologiya tabiiy va ijtimoiy fan sifatida. Psixika haqida tushuncha, psixikaning oriyentirovka qiluvchanlik va boshqaruvchanlik vazifasi. Bosh miya va psixika. Psixika va ong. Psixologiya va falsafa. Sharq mutafakkirlarining psixologik qarashlari. Psixika va ongni tahlil qilish prinsiplari. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilmasi va uning prinsiplari. Psixologiyaning sohalari. Psixologiyaning metodlari va uning tahlili. Faoliyatniig psixologik tahlili. Motivlar va faoliyat. Psixikaning taraqqiyoti. Motivatsiya va emotsiya psixologiyasi. Iroda psixologiyasi. Shaxs psixologiyasi. Shaxs, individ, individuallik tushunchalari. Frustratsiya va shaxsning istiqbol rejalari. Konformizm. Dunyoqarash va e'tiqod. Muloqot psixologiyasi va nutq. Diqqat va uning turlari. Sezgi va idrok. Xotira va xayol. Tafakkur. Muammoli vaziyat va uni hal qilish. Temperament, uning o'ziga xos xususiyatlari.

“ Umumiy psixologiya” fanidan davlat attestatsiyasi test sinovining asosiy savollari:

1. Psixologiya fani nimani o'rganadi?
2. Psixologiya fan sohalarini tasniflab 3 guruhga ajratgan olim qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
3. Psixologiya fan sohalari ko'rsatilgan qatorni toping?
4. Qachon psixologiya fani falsafa fanidan mustaqil fan bo'lib ajralib chiqdi?
5. Bilish jarayonlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
6. "Dualizm" oqimining asoschisi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
7. Dualizm talimotining mohiyati nimadan iborat?
8. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon uchqundan iboratligini ilgari surgan olim?
9. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon atomdan iboratligini ilgari surgan olimni belgilang.
- 10.«Jon qismlarga bo'linmaydi lekin u faoliyatning oziqlanishi, his etishi va harakatga kelishi, aql idrok kabi turlarga oid qobiliyatlarni namoyon qiladi» mazkur fikr kim tomonidan ilgari surilgan?
- 11..Psixikaning eng yuksak darajasi bo'lib u, faqat insongagina xosdir?
12. Bu shunday psixik jarayonlar holatlar yig'indisiki, unda inson o'z xatti-xarakterlariga javob bermaydi, anglamaydi?
- 13.Ong nima?
- 14.Ongni nechta xossasi mavjud?

- 15.Psixika nima?
- 16.Organizmning tashqi va ichki tasurotlariga markaziy nerv tizimi orqali beradigan javob reaksiyasi..... deb ataladi?
- 17.Refleks nima?
- 18.Instinkt bu - ...?
- 19.Tropizm bu -?
- 20.Ong va faoliyat bir-biriga qarama-qarshi ham aynan bir narsa emas ular bir butunlikni tashkil etadi?
- 21.Dastlabki psixologik tadqiqotlar laboratoriyasi qachon kim tomonidan ochildi?
- 22.Ilkbora test tushunchasi kim tomonidan ishlatilgan?
- 23.Muloqot – bu...?
- 24.Monologik nutq nima?
- 25.Soʻz belgilari tizimi boʻlib, u muloqot jarayonida psixik faoliyat mahsuli boʻlib yuzaga keladi?
- 26.Pedagog va oʻquvchilarning oʻzaro taʼsir etish usullari yigʻindisi.....?
- 27.Faoliyat nima?
- 28.Koʻnikma bu...?
- 29.Qaysi olim tomonidan "oliy nerv faoliyati" tushunchasini faoliyat tushunchasiga nisbatan qoʻllangan?
- 30.Tashqi real ishdan ichki ideal ishga oʻtish jarayoni bu.....?
- 31.Shaxs tushunchasiga toʻgʻri taʼrif berilgan qatorni toping?
- 32.Xozirgi zamon psixologiyasida shaxs faolligi manbai – bu?
- 33.Avval.... ongli bajarib, keyinchalik avtomatlashgan xatti-harakatlarga ..... aytiladi?
- 34.Motiv bu-...?
- 35.Emotsiya bu -...?
- 36.Iroda taʼrifini aniqlang.
- 37.Iroda sifatlarini aniqlang.
- 38.Individuallik bu...?
- 39.Diqqatning taʼrifi qaysi javobda toʻgʻri berilgan?
- 40.Diqqat turlari faolligiga koʻra –?
- 41.Diqqat xususiyatlari – bu...?
- 42.Sezgi – bu...?
- 43.Sezgilar tasnifini aniqlang?
- 44.Adaptatsiya – bu...?
- 45.Qorni ochlikni, chanqashni sezish qaysi sezgi turiga oid?
- 46.Sezgi qanday jarayon?
- 47.Analizator – bu...?
- 48.Idrok taʼrifini aniqlang?
- 49.Sezgi aʼzolarimizga bevosita taʼsir etib turib, ongimizda bir butun holda aks etishiga... deyiladi?
- 50.Gallyutsinatsiya - bu ...?
- 51.Yoʻq narsalarni idrok qilish bu?
- 52.Ilyuziya bu...?
- 53.Narsa va hodisalarni, uni ayni paytda idrok qilmay esga tushirish.....?
- 54.Ilgari idrok qilingan narsa va hodisalarni takror idrok qilish natijasi?

- 55.O'tmishda idrok qilingan narsalarning his-tuyg'u, fikr va ish-harakatlarning ongimizda qayta tiklanishi..... deb ataladi?
- 56.Beixtiyor esda qoldirishda qaysi jarayon asosiy rol o'ynaydi?
- 57.Xotira jarayonini aniqlang?
- 58.Konformlilik bu...?
- 59.Faoliyat turlari?
- 60.Hissiyot bu -...?
- 61.Oliy hislarni aniqlang?
- 62.Axloqiy hislarga nimalar kiradi?
- 63.Idrok qanday psixik jarayon?
- 64.Psixik faolligiga ko'ra xotira turini aniqlang?
- 65.Faoliyat maqsadi ko'ra xotira turini aniqlang?
- 66.Ijodiy xayolning maxsus turi qanday nomlanadi?
- 67.Odam o'zini oldiga hech qanday maqsad qo'ymasdan irodani ishga solmasdan qandaydir o'z-o'ziga obraz va tasavvurlarni yaratishga.....aytiladi?
- 68..... oldindan belgilangan maqsad asosida iroda kuchini ishga solib, muayyan obraz va tasavvurlarni yaratishga aytiladi?
- 69.Ijodiy xayolning tilakdagi kelajakka qaratilgan shakli bu .....?
- 70.Mazkur xayol turida voqelik aks ettiriladi, orzular amalga oshadi?
- 71.Amalga oshmaydigan xayol turi qanday nom bilan ataladi?
- 72.Tafakkur bu-?
- 73.Shunday bir tafakkur operasiyasidirki, uning yordami bilan biz narsa va hodisalarni fikran yoki amaliy va xususiyatlarni tahlil qilamiz?
- 74.Shunday bir tafakkur operasiyasidirki, biz narsa va hodisalarning analizda bo'lingan, ajratilgan ayrim qismlarini, bo'laklarini sintez yordami bilan fikran va amaliy ravishda birlashtirib, butun holiga keltiramiz?
- 75.Shunday bir tafakkur operasiyasidirki, bu operatsiya vositasi bilan ob'ektiv dunyodagi narsa va hodisalarning bir-biriga o'xshashligi va bir-biridan farqi aniqlanadi?
- 76.Narsa va hodisalarning belgi va xususiyatlari haqida tasdiqlab yoki inkor qilib aytilgan fikr.....deb ataladi?
- 77.Tafakkur turlarini aniqlang?
- 78.Tafakkurning sifati bu-?
- 79.Uzoq davom etadigan anchagina kuchli hissiy holatdir?
- 80.Uzoq davom qiladigan va barqaror bo'lgan emotsional holatdir?
- 81.Stress so'zining ma'nosi nima?
- 82.Jamiyatning axloqiy yuksalishi insoniyatning manfaatlarini va ideallarini ifodalaydi?
- 83.Odamning aqliy faoliyati bilan bog'liq bo'lmagan hislar?
- 84.Odamlar chiroyli narsani ko'rganlarida, shu narsalarni tasavvur qilganlarida va ular to'g'risida fikr yuritganlarida ularda paydo boladigan ijobiy hislar bu...?
- 85.Kishining shunday faolligidirki, bunday faollik oldindan biror maqsad qo'yib va shu maqsadga erishish vositalarini oldindan belgilab, ongli ravishda zo'r berish natijasida voqe bo'ladi?
- 86.Temperament so'zining ma'nosi?
- 87.Temperament haqidagi dastlabki ta'limot kim tomonidan yaratilgan?
- 88.Shaxsning individual psixik xususiyatlariga nimalar kiradi?

89. Asab tizimining kuchli, muvozanatli inert (sustkash), og'ir vazmin tip qaysi temperamentga mos keladi?
90. Xolerik bu...?
91. Xarakter-bu...?
92. Keltirilgan olimlardan qaysi biri xarakterni inson yuz tuzilishiga qarab aniqlashni taklif etganlar?
93. Insoning o'zini xayolan suhbatdoshi o'ziga qo'yish orqali uning kechinmalari va hissiyotlarini tushunishga intilishi. Bunda insonning emosional muammosiga yondashishi tushuniladi?
94. Ikki yoki undan ortiq kishilar o'rtasidagi nutq –?
95. Inson yuz harakatlarining bir qismi bo'lib, u orqali insonning o'ylari, hatti-harakatlari, tasawurlari, xotiriashi, taajjubi va hokazolarda namoyon bo'ladi?
96. Inson tanasi yoki uning qismlari yordamida ifodalanadigan harakatlar tizimidir?
97. Qobiliyatlar nimada namoyon bo'ladi??
98. Biz uning bir narsadan ikkinchi boshqa bir narsaga, faoliyatning bir turidan boshqa turiga o'tishini tushunamiz?
99. Miya fikrlarimizni mahorat bilan boshqarib, inson organizmining beshta asosiy tuyg'ulari.....nazorat qiladi?
100. Xotira jarayonlari ko'rsatilgan qatorni toping?
101. Faoliyatda motiv qanday vazifani bajaradi ?
102. Odamning har xil yosh bosqichlarida psixik rivojlanishining xususiyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'i bu...?
103. Ta'limtarbiyaning psixologik qonuniyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'ibu ...?
104. "Biz bolalarni o'rgana olmasdan turib, tarbiyalay olmaymiz" ushbu fikr muallifi kim?
105. Yosh psixologiyasining predmeti?
106. Yosh psixologiyasi sohalari keltirilgan qator?
107. "Inson tarbiya predmeti sifatida" nomli asar muallifi?
108. E.Erikson bo'yicha 3davr nima deb nomlanadi?
109. Senzitiv davr bu....?
110. Yosh va pedagogik psixologiya fan sifatida qachon taraqqiy etib rivojlangan?
111. Tashkiliy metodlarni tarkibiy qismlari keltirilgan javobni toping?
112. Yosh psixologiyasining asosiy metodologik tamoyillari bu....?
113. E.G'. G'oziev bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
114. Yosh va pedagogik psixologiya fanini taraqqiy etishda o'zbekistonlik olimlar ko'rsatilgan qatorni toping.
115. .... inglizcha so'z bo'lib, sinash, tekshirish demakdir bu qaysi metod turi?
116. Ontogenez bu...?
117. Prenatal davr qanday davr?
118. Ona qornida rivojlanishi nechta bosqichni o'z ichiga oladi?
119. Test metodi birinchi bor kim tamonidan nechanchi yilda fanga kiritilgan?
120. "Men", "o'zim" konsepsiyasi bolada qaysi yosh davrida vujudga keladi?
121. Ilk bolalik davri nechki yoshlarni o'z ichiga oladi?

122. Ilk bolalik davrining asosiy faoliyati bu...?
123. Maktabgacha yosh davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
124. Maktabgacha yosh davri nechi bosqichni o'z ichiga oladi?
125. Maktabgacha yosh davrining asosiy faoliyati bu...?
126. Maktabgacha yosh davrining asosiy xususiyati bu...?
127. Bolaning o'yin jarayoni va uni tashkil qilishda tajriba, bilim va ko'nikmalardan ijodiy foydalanishi....
128. Ijodiy o'yin turlari ko'rsatilgan qatorni toping?
129. Maktabgacha yoshidagi bolalar diqqatini qaysi turi rivojlangan bo'ladi?
130. Bolalardagi predmetni idrok qilish necha oydan boshlanadi?
131. Bolaning qaysi faoliyatida aqliy harakatlari tarkib topa boshlaydi?
132. Bolaning shaxsi va shaxsiy xislatlari qaysi davrda rivojlanadi?
133. Kichik maktab yoshi davriga necha yoshgacha bo'lgan davr kiradi?
134. Kichik maktab yoshida o'quv jarayonida asosan o'qituvchilar nimani talab qiladi?
135. Kichik maktab yosh davrining asosiy faoliyat turi?
136. Kichik maktab yosh davrining asosiy xususiyati?
137. Bolaning psixik faoliyatni *rejalashtirish, boshqarish, nazorat qilish kabi* murakkab shakllariga javob beradigan maxsus bo'limlari necha yoshda to'liq rivojlanadi?
138. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi faolligining nech xil ko'rinishi mavjud?
139. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Jismoniy faolligi bu...?
140. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Psixik faolligi bu...?
141. Kichik maktab yoshi davrida qanday xotira rivojlanadi?
142. Kichik maktab yoshidagi bolalarni tafakkuri, nutqi, uning qaysi psixologik jarayon bilan rivojlanadi?
143. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda qanday ko'nikmalar vujudga keladi?
144. 6- 7 yoshdagi normal rivojlanayotgan bola o'z nutqida nechtagacha so'z boyligidan foydalanadi?
145. Bu metod ijtimoiy psixologiya metodi bo'lib qo'yilgan savollarga javob olishga va buning natijasida ma'lumot olishga mo'ljallangan metoddur. Qaysi metod haqida gap boryapti?
146. "Akseleratsiya" so'zining ma'nosi nima?
147. Empirik metod nimaga asoslanadi?
148. O'smirlik yoshida o'zaro munosabatlarning xususiyatlari va «tanglik» davrining kechishi nima bilan aniqlanadi?
149. O'smirlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
150. O'smirlik davri qanday psixologik ko'rinishlari bilan xarakterlanadi?
151. O'smirlik davrini " psixik rivojlanishdagi krizis » deb nomlagan olim?
152. O'smirlik davri necha bosqichga bo'linadi?
153. Xarakter aksentuatsiyasi tushunchasini fanga kim tomonidan olib kirilgan?
154. O'tish davrining inqirozi haqidagi nazariya asoschilari?
155. Qaysi davrda bolalikdan kattalik holatiga ko'chish jarayoni sodir bo'ladi?

156. Qaysi faoliyat o'smirda yuksak axloqiy xis tuyg'ularni vujudga keltiradi?
157. O'smirlik davrida xotira jarayonining qaysi turi rivojlanadi?
158. O'smirlik davrida men obrazlarining qaysi turlari shakillanadi?
159. O'smirlik davrining asosiy faoliyati bu...?
160. Ta'surotni qabul qilib oladigan retseptorlar hamda javob reaksiyasini qaytaruvchi organlar bilan bog'laydigan *sezuvchi nervlar bu...?*
161. Ilk o'spirinlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
162. Ilk o'spirinlik davrida shaxs motivatsion sohasining rivojlanishiga urg'u bergan olim?
163. Kim tomonidan 1920 yilda o'spirinlik haqida nazariyalar ko'pligi ta'kidlangan va 3ta yirik yo'nalishlarni ajratib ko'rsatgan?
164. Qaysi davr umumiy va maxsus layoqatlarning rivojlanishi bilan xarakterlanadi?
165. Qaysi davrda odamning fuqaro sifatida shakllanishi uning ijtimoiy jihatdan yetilishi o'z taqdirini o'zi hal qiladi, ijtimoiy hayotida faol ishtirok etish davri qaysi?
166. Pubertat bu..?
167. Dismorfofobiya bu..?
168. Yoshlik davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
169. Yoshlik davrining asosiy faoliyat turi...?
170. Sezgirlikning barqarorlashuvi necha yoshgacha davom etadi?
171. B.G. Ananov bo'yicha tadqiqot metodlari nech guruhga bo'linadi?
172. Bola taraqqiyotining ikki zonasini ajratib ko'rsatgan olim?
173. "Ong faoliyatda paydo bo'lib, faoliyatda shakillanadi" degan fikr muallifi bu...?
174. G.S. Abramova bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
175. .... yani uzluksiz metodi yordamida subektiv omillarning o'ziga xosligini, ijtimoiy muxitning sinaluvchiga tasiri o'rganiladi bu qaysi metod turi?
176. Elkonin harakatli o'yinlarning foydalari, mazmuni, o'zaro bog'liqligidan kelib chiqib ularni necha guruhga ajratgan?
177. Freydizm yo'nalishiga kim asos solgan?
178. Inson yoshiga qarab sezgirlikning barqarorlashuvi 2550 yoshgacha davom etishligini aniqlagan olim bu....?
179. Anketa metodi qanday usulda o'tkaziladi va nechta guruhga bo'linadi?
180. Pubertat (jinsiy yetilish) davri necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
181. Yosh davrlari to'g'ri tasniflangan qatorni aniqlang?
182. Kichik yoshdagi o'quvchilarni xotirasi kattalarning xotirasidan...?
183. Maktabgacha davrdagi bolalarda qanday psixik jarayon rivojlanadi?
184. Nechanchi sinfdan boshlab o'qishga qiziqish differensiyalashadi?
185. Normal bola necha oydan yura boshlaydi?
186. O'quv jarayoni ko'proq qaysi sinf o'quvchilarini o'ziga jalb qiladi?
187. O'sish nima?
188. Obrazli xotira qaysi davrda kuchli rivojlanadi?
189. Bola shaxsida qaysi bilish jarayoni orqali bolada yozma nutq paydo bo'ladi?

190. Qaysi davr bolaning nutq va nutq faoliyati to'g'ri maqsadga muvofiq rivojlanishi bosqichi hisoblanadi?
191. Yetuklik davrining birinchi bosqichi qaysi yosh oralig'ini qamrab oladi?
192. Yetuklik davrida shaxs faoliyatining asosiy xususiyati nima?
193. Yetuk shaxsda javobgarlik hissi qanday kengayadi?
194. Yetuklik davrida "o'ziga hisob berish" nimani anglatadi?
195. 33–35 yoshlarda kuzatiladigan muhim psixologik o'zgarish nima bilan bog'liq?
196. Yetuklik davrida faoliyat samaradorligi asosan nimaga tayanadi?
197. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichi qaysi yoshlarni qamrab oladi?
198. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida mehnatga munosabat qanday o'zgaradi?
199. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida hayot tajribasi nimani ta'minlaydi?
200. Yetuklik davrida "Men" obrazi nechta asosiy ko'rinishda namoyon bo'ladi?
201. Retrospektiv "Men" nimani ifodalaydi?
202. Yetuklik davrida o'zini anglashning bosh mezon nima?

“ Umumiy psixologiya ” fani bo'yicha o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyot ning ARMdagi inventar raqami
1.	Z.T.Nishonova, N.G'.Kamilova, D. U.Abdullayeva, M.X.Xolnazarova.	Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya.	Toshkent. 2017	88.4	y/k 40406/1
2.	Ivanov I., Zufarova M.	Umumiy psixologiya.	O'z.FMJ, 2008	88.3 1-98	Y- 6858/100
3.	Xaydarov F.I., Xalilova N.	Umumiy Psixologiya	/darslik/ Toshkent – “Innovatsiya - ziyo” - 2021	88 3 ya73	922257/1
4.	Yugay A.X., Mirashirova N.A	Общая Психология	T., Fan va texnika markazi, 2012.	88.3 Ю 15	У-7586/8
5.	Jalilova S.	Taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiya	Darslik. Innovatsiya 2020	88.83	322451- 322455
6.	Do'stmuxamedova Sh. A NishonovaZ.T., JalilovaS.X., Sh.K.Karimova., Sh.T. Alimbaeva	Yosh va pedagogik psixologiya	T. TDPU, 2013 .	88.574 Ë 83	У-7586/8

7.	O.Tolipova	Umumiy psixologiya	“Ilm va fan” nashryoti 2023.	88.4	88.3ya-ua-722
8.	D. Saliyeva	Ontogenez psixologiyasi	“Farg’ona” nashiryoti 2024	88.2 Ya73	y/k1155/1-30

Qo’shimcha adabiyotlar

1. Maxsudova M.A. Muloqot psixologiyasi. T., 2006
2. Nishanova Z, Psixik taraqqiyot diagnostikasi. T., TDPU, 2004
3. Nishonova Z.T., Tulyaganova S.T., Ubayduilaev A.X. "O'smirlik davrida o'quvchi holatining namoyon bo'lishi".T.TDPU, 2009.
4. G'oziev E.G'. Ontogenez psixologiyasi .-T.: Noshir. 2010. 359 b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.childpsv.ru
2. www.edu.uz
3. www.flogiston.ru
4. www.pedagog.uz
5. www.psychology.uz
6. www.psychology.net.ru
7. www.psvcatalog.ru
8. www.psychology.net.ru
9. www.tdpu.uz

Barcha ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun mataxassislik fanlardan yakuniy davlat attestatsiyasini test shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Yakuniy davlat attestatsiyasi test shaklida o'tkaziladi. **Umumiy pedagogika** 20 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 20 ball beriladi. Psixologiya nazariyasi va tarixi jami 20 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 20 ball beriladi. **Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkazish uchun har bir savolga bir daqiqa (misol va masalalar qatnashgan savollar uchun ikki daqiqa) vaqt beriladi.**

Talabalarning yakuniy davlat attestatsiyasi natijalari quyidagi baholash jadvali asosida amalga oshiriladi:

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60

4,35 — 4,31	87		3,65 — 3,61	73		3,0 dan kam	60 dan kam
-------------	----	--	-------------	----	--	--------------------	-------------------

Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholar e'lon qilingan kundan e'tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

EDU-DEPARTMENT.KOKANDSU.UZ tizimi orqali ERI bilan tasdiqlangan

Qo'qon davlat universiteti

Hujjat kodi: YADA0050

Kafedra mudirlari tasdig'i

Kafedra mudiri
(Kimyo va ekologiya)

Tasdiqlangan

OCHILOV G'OLIBJON
MAMAYUNUSOVICH

2026-03-17 05:59:40

S/N: 78F567D5

Dekanat va Boshqarma tasdig'i

Fakultet dekani

Tasdiqlangan

XO'JAYEV VAXOJON UMAROVICH

2026-03-23 06:37:24

S/N: 791DC60C

O'quv-uslubiy boshqarma

Tasdiqlangan

BARATBAYEV BEKZOD BATIROVICH

2025-10-29 10:04:43

S/N: 78E806EB